XI-ik évfolyam. 4-ik szám. Kőszeg, 1891. január 25-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Népünk érdekében.

— A lelkészekhez és tanitókhoz. —

A „Rábavidék“ f. é. január hó 11-iki számából veszszük át a fenti czim alatt közölt közérdekü czikket mint olyant, a mely bizonyos tekintetben figyelemre és megszivlelésre alkalmas.

Ha megyénk bármely magyar községének társas életét szemléljük, lehetetlen azon meggyőződésre nem jutnunk, miként népünk az élet becsét, a nemes életörömeket nem ismeri. Ha a földmivelő, az iparos, a szellemi munkával foglalkozó napi teendőjében kifárad, s pihenést és szórakozást keres, vagy a vasárnapi és ünnepi szünidőket élvezi: el lehet mondani róluk, hogy ilyenkor unatkoznak, s unalmukban vagy semmivel sem foglalkoznak, vagy pedig idejöket többnyire léha, test- és lélekrontó foglalkozással töltik el.

Népünkről általában el lehet mondani azt, hogy kevés kivétellel üres idejöket vagy házuk kapujában tétlenségben emberszólással töltik, vagy a korcsmában isznak, virtust és barátságot meritve az oly gyakori verekedésekhez, fecsérelve jövedelmeiket, gazdagitva az árendást, igen sokszor koldusbotra juttatva magukat családjaikkal; vagy pedig üdülést keresnek pipafüstös szobákban a kártya mellett, mi vajmi gyakran okozza ismét a családok romlását és pusztulását.

Valóban bámulatos, hogy népünk nemesebb örömöket és élvezeteket nem ismer. Hiszen az ember társas életre lévén alkotva, ebből önként következik az is, miként az élet küzdelmeiben és fáradalmaiban kimerült test és lélek másokkal társulva keresse és találja meg ártatlan szórakozásban az enyhülést és örömöket, mik az életet megédesitik és elviselhetővé teszik.

Az élet oly rövid, a létért való küzdelem oly fárasztó; miért nem gyüjtjük a rózsabokor virágait is és miért mindig csak a töviseket? A természet oly szép, az Isten az embert oly szép tulajdonokkal áldotta meg, miért nem tudjuk mindezeket hasznosan értékesiteni?

Lehet-e aztán csodálni azt, hogy népünk mindinkább csenevészik, az ifju nemzedékből oly kevesen válnak be katonának, a földmivelés és ipar oly csekély fejlődést mutat; pedig életszükségleteink folyton szaporodnak, a terhek növekednek.

Csodálatos az, hogy különösen nálunk alig van néhány község, hol a nép lelkipásztorai és tanitói arra gondolnának, miszerint czélszerü dolog volna a népet nemesebb élvezetekhez is szoktatni mint az unatkozás, korcsmázás és duhajkodás. Szükséges volna, mikép ezen élvezetekből uj erőt lehessen meriteni mind testileg, mind szellemileg a munkához, mert az előbb emlitett szórakozások valóban test- és lélekrontók.

Vegyük csak sorba a dolgot. A mi az iskolás és serdülő ifjuságot illeti, a tanitónak volna kötelessége ezekkel megkedveltetni a tornászatot a férfias és testedző labdázást s a helyiviszonyokhoz alkalmas mulatságokat. Továbbá a tanitónak feladata volna megkedveltetni és hozzászoktatni mindkét nembeli ifjuságot, sőt a serdülteket is az olvasáshoz, énekhez; dalárdákat kellene létesiteni, s lehetne ekkor hallani, ugy az isteni tiszteleten, mint azon kivül is szép összhangzatos éneket, sőt nem sok áldozatba kerülne meghonositani a zenedéket is különféle hangszerekkel. Hiszen láthatjuk megyénk, hazánk némely német ajku községeiben is, mily sikerrel művelik ott a zenét és éneket, hogy hirük messze külföldön is elterjed, sőt ez sokban hozzájárul az illetők anyagi gyarapodásához.

Olaszország, Schwájcz, Németország egy része, Csehország követésre méltó példákat szolgáltatnak nekünk arra, mily rendkivüli élvezetessé tudják a földmivelők tenni a szünnapokat. Mennyi élvezetet nyujtanak ott a különféle társas játékok, miket az ének és szép zene füszereznek. Ne mondja azt senki sem, hogy a mi népünknek nincs hozzájuk érzéke, mert meg van az, habár szunnyadóban is, csak fel kell azt ébreszteni álmából.

De vegyük továbbá, mily magasztos feladata volna a lelkészeknek és tanitóknak a munkaszünnapokon a népet hasznos felolvasásokkal és előadásokkal oktatni és gyönyörködtetni, mik a gazdászat, a történelem, a természet ismereteibe vágnak. Ezek helyébe sajnosan kell tapasztalnunk, mikép a tanitók alig tesznek községeikben egyebet, mint a mit kötelességük szigoruan eléjük szab, azon tul a néppel épen nem törődnek. Innen van az, hogy a változott viszonyok s az élet fokozódó terhei csak romboló hatásukat gyakorolják, s a terjedő czivilizacziónak nem annyira áldásai, mint inkább átkai nehezednek a népre, melyet aztán az élelmesebb elemek nem késnek kizsákmányolni.

Népünk fokozódó elsatnyulása mulhatlan kö-

TÁRCZA.

A fattyú.

Irta: **A. Horváth Endre.**

(I. folytatás.)

III.

Következmények.

Természetes, hogy a praelectiók elmaradtak; a tanári auctoritás ily csúf módon van megsértve, tehát vissza kell vonulnia s hallgatással fogadnia a szállongó hirt. Ugy tett Schmidt uram is. Gondolkozott, gondolkozott, ha a részén volt-e az igazság? Bah! a visszavonás nem ér semmit, a bocsánatkérés tettleges legyen.

— Hm, — hm -- s itt rázta kopasz fejét — megbántottam? Nem jó tanuló volt az istenadta, már a poeticai osztályt is el kellett volna végeznie. De hát legyen valami. Ejnye no! s ezzel kiszól curátorának:

— Keresse meg lakásán akár Domine Urhegyit, akár Dobsát, jöjjön azonnal — s ezután ismét töprenkedett. — Szegény Dobsa, méltán tette. Tudja ég, ugy vonzódom hozzá. Igen, mert apátlan, anyátlan árva. A mije van, gondolom öt pengő forint tartása, másolásokért kapja. Szegény, szegény!

Kopogtatnak.

— No jól van, lehet. Ön az Domine Urhegyi? Servus! Nézze jó barátom, keresse meg Dobsát, mondja el neki, hogy igen sajnálom a történteket; szivemből sajnálom. Mondja, hogy megbocsátok. Mondja, hogy jöjjön el, megbocsátok tetteiért. Ugy-e kedves Domine, nem lett volna szabad föifortvannia? No, no, kedves Domine, tudom én azt. Azért hivja azonnal, meg-megbocsátok. Hisz tudja ön, szegény árva. Szegény, szegény! No Servus Domine, jöjjön ő mindjárt.

Ezzel sarkán fordult Urhegyi, rohant a kaszárnyába, mert számitása szerint Dobsa oda ment; ugy van. Elmondta a mondottakat. Nem jött. Futott vissza. Ezalatt Schmidt uram breviáriumában próbált lapozgatni, de nem ment az olvasás.

— Jó hogy jönnek — lelkendez az öreg ur.

— Azaz, hogy sine Dobsa — válaszol Urhegyi — kaszárnyában van, katona lett. Nem jöhet.

— Bene, bene. Vezessen oda. Hol van a kaszárnya, megyek én oda. Szegény árva! Ő vagyok az oka — mondta félhangon, elmélázva a tisztelendő Schmidt atya.

* * *

— Dicsértessék a Jézus neve, vitéz kapitány uram — s erre a kapitány fegyelmezetten tisztelgett — rekrutája van, valami Dobsa — igy folytatta — szegény árva. Tekintsen engem! mi lesz belőle, nem végezte iskoláit. Beszélje rá, hisz még éretlen. Megteszi ezt kapitány uram? — meg, meg — tette oda mindjárt ő válaszul.

— Nem tehetek semmit, — válaszolt a kapitány — Verbungosnak csapott föl, a felpénzt megkapta ma, talán el is költötte és — — — —

— De még nem esküdött föl — vágott közbe a tisztelendő atya — talán lehet segitoni. — Ekkor elmondta a történteket s ezeket azzal fejezte be, hogy kész a felpénzt megfizetni, s a fiunak további gondját viselni, csak beszélje rá.

Evvel a kapitány intett ordinanczának, ki ismervén Dobsát, csakhamar megjelent vele.

— Itt a főtisztelendő ur, megbocsát kendnek; ha akar kend, elmehet, — szólt a kapitány. — De Dobsa hajthatatlan maradt. Ekkor a katonaélet ezer veszélyeit, a 10 évi terhes szolgálatot festette, rém képekkel ijesztgette, de erre is csak annyit válaszolt:

— Vitéz kapitány uram, nem megyek én innét egy tapodtat sem, ha mindjárt agyonlőnek is. Régóta akartam katona lenni, ez az egy alkalom csak siettette szándékom. Ha ma nem csapok fel, akkor holnap s én ura vagyok szavamnak.

— Mehet kend — igy szólt a kapitány; — s Schmidt uramhoz fordulva: — Többet tettem, mint szabad lett volna, a fiu mint látni méltóztatik, hajthatatlan. Délután fölesküdnek s többé nem lehet czivil 10 évig.

Szomorúan ballagott Schmidt uram haza, egyre vádolva magát, hogy ő az oka, ha a szegény árva elvész. Isten irgalmazzon neki. Egy hónap mulva menni fog Olaszországba, mely czélból toborzották a Ferdinandhuszárokat. Hm, hm, majd imádkozik érte, mert az a fiu végzete elé megy.

IV.

1848. márczius 15.

Az átalakulás nagyszerü napjai voltak azok! A nép szava, mely Isten szava, felhatott a trónokig, s megingatá azon talpkövet, melyen eddig állottak.

Magyarország fővárosában, hazánk gazdag életerében lüktetni kezdett a forró tüzes vér, a szabadság fényes napja beragyogván annak kunyhóit, palotáit egyaránt.

A pesti tanuló-ifjuság által alkotott ellenzéki körben fogamzott meg az eszme, hogy az előitéletes korhadt alapokon nyugvó törvényhozásnak társadalmi uton adjanak békét. Az akkori ellenzéki kört a főváros legtehetségdúsabb fiatalsága látogatta, kik nem sejtették, hogy a föld, melyet tapodnak, vagy sirjuk leszen, vagy temetője a magyar évezredes nemesi alkotmányának.

vetkezménye a testi nevelés elhanyagolásának. Idején volna, ha a nép lelkipásztorai és tanitói feladatuk magaslatára emelkednének. Hiszen az ő kezükben van letéve a nép erkölcsi és anyagi jólléte. Látjuk a művelt külföld államaiban, hogy csak azon népek tudják igazán megbecsülni az életet, kik ismerik a nemes élvezeteket, s ez által erőt meritenek a munkára, mi anyagi gyarapodásukat mozditja elő.

Helyi és vidéki hirek.

† **Nagy halott**. Meghalt a nagy egyházfejedelem, Magyarország biboros herczeg-primása. Simor János nincs többé. Az egész magyar földet és főleg a katolikus világot mély gyászba boritja a katasztrófa, melyre el sem lehettünk készülve, s mely azért sokkal nagyobb. A betegség hire majdnem egyidejüleg érkezett a lesujtó hirrel; hogy: meghalt! Éppen a napokban készültek őt érseksége huszonötödik esztendeje küszöbén köszönteni, és most már ott fekszik a ravatalon. Sokat tett; nagyokat alkotott életében. Fizesse meg ezt neki az ég a boldogok országában! Legyen áldott emléke!

— **Kinevezés**. Löw Vilmos helybeli posta- és táviró-gyakornokot a kereskedelmi miniszter végleges minőségben posta- és távirótisztté nevezte ki. A kinevezett ennek folytán legközelebb elhagyja Kőszeget, hogy uj állomása helyére, Győrre menjen.

— **Közbirtokosok értekezlete** A város képviselőtestületének egy közgyülési határozata értelmében a vadászati jog a felső-erdő és ugynevezett „Mexikó" szántóföldek kivitelével (a felső-erdő ugy is kiadva lévén) haszonbérbe levén adandó, e tárgyban a helybeli közbirtokosság folyó hó 17-én igen látogatott értekezletet tartott a városházán. Az értekezlet elnökül Tipka Ferencz polgármestert, jegyzőül Markovits József tiszti ügyészt és birtokost, a jegyzőkönyv hitelesitésére pedig Lauringer János, Pötzelberger Károly és Schlögl János birtokosokat küldvén ki elhatározta, hogy csupán egy vadászterületet alakit és óhajt bérbeadni, de kivétetni kivánja az érdekeltségi gyülés a város területén és közelében fekvő összes szőlőket, bekeritett helyeket, nem különben a határ északnyugati részén fekvő felső- és alsó-günser-dülőt. Megállapodásra jutott abban, hogy a bérleti összeg, mint eddig is, a várost illeti, csak hogy ez most egy külön bizottság által fog kezeltetni s a mezei utak fentartására fordittatni. A birtokosság megbizza Major Jánost, hogy a vadászati jog hasznositása czéljából szükséges mindennemü lépésekre nezve a birtokosság nevében, mint teljmeghatalmazott eljárhat s ugy az árverési feltételeket, valamint a szerződési pontozatokat a városi képviselőkkel jogerejüleg megállapithatja s aláirhatja. A bérbeadás az 1871. évi XVIII. t. cz. 110. §-ában s illetőleg az ennek helyébe lépő 1886. évi XXII. t. cz. 120. §-ában körülirt eljárás, vagyis a nyilvános árverés fog alkalmaztatni és zárt ajánlatok teljesen ki lesznek zárva. Elfogadtatott végre az érdekeltség által polgármesternek azon előzetes intézkedése, mely szerint az árverés 1891. évi januar 29-éu reggeli 9 órakor tartassék meg.

— **Magyar szineszet**. Most már valahára jobban folyik [illegible] egyembereli magát, [illegible] a szinigazgató a helyárak látszólagos leszállitásával csalogatná az embereket, hanem csupán azért, mert válogatottabb darabok fugurálnak a műsorban és a szinészek legnagyobb része betölti helyét. Szombaton, e hó 17-én, mint már emlitettük *A suhancz* czimü 3 felvonásos operette került szinre itt először. A darab nagyon tetszett s benne főleg Egryné, kinek kedves megjelenése, finom játéka és szokott elevensége nagy hatást tett a felig telt házra. Várady József mint Moreu tábornok érzéssel és igazán ügyesen játszott, nem kevésbé Polgár Béla és Kövessi Miksa. Hétfőn *Az apósok*-at szép számu közönség nézte. Polgár Béla (Bogyai) Bágyoni Sz. Ödön (fiu), Heltai Nándor (fiu) nagy elevenséggel játszott, sőt ügy tetszett, mintha az első egy kisse tulozott volna. A nők közől kiváltak Egryné, Heltainé és Marossi Josefin. Hétfő óta az első sorok helyárai 1 ftról 80 krra szállittattak le, ami rossz spekulacziónak bizonyult és nem vehető redukálás számba. Kedden *A sátán leánya* nem csalt nagy közönséget a szinházba. A darab maga nem keltett valami nagy tetszést, hanem inkább a szereplők. Igen tetszett Heltainé az ő kedves kaczagásá- és Heltai ügyes alakitásával. Szerdán, Egryné jutalmául adták a *Szökött asszony*-t. A jutalmazandót szinpadra léptekor tapsvihar fogadta s tisztelői csinos karkötővel lepték meg. Kár, hogy rekedtség fogyasztotta hangja kellemességét. A közönség figyelmét magukra vonták Bágyoni Sz. Ödön (Boglár Bálint) és Györffyné (özv. Hellayné), kiknek előadási modorában művészi intelligenczia és drámai szinezőképesség nyilvánult. Csütörtökön *Hozomány nélkül* nem nagy tetszésben részesült, de mint szereplők tetszettek a nők közől Györffyné, Egryné, Marossi Josefin; a férfiak közől: Polgár Béla, Bágyoni Sz. Ödön és Egry Géza. Pénteken zonával *A suhancz*-ot adták itt másodszor, tegnap, szombaton *Falu rosszá*-t, vasárnapon d. u. fél 4 órakor nép- és gyermekelőadás, esti fél 8 órakor pedig rendes előadás lesz (*Két huszár és egy baka*). A szombatra hirdetett Várady József-féle jutalomjáték közbejött akadályok miatt keddre halasztatott és csütörtökön a társulat titkárának, Kövessinek, lesz jutalomjátéka (*Kondorosi szép csaplárosné*), melyben a legujabb népdalokat szintén Várady baritonista fogja énekelni. Mindkettőjük jutalomjátékára közönségünk bizonyára nagy számmal fog ellátogatni. Előkészület alatt vannak: *Betyár kendője, A vadorzók* uj vigjátékok, továbbá: *Kornevillei harangok* nagy operette.

— **Nyilatkozat**. Kérem tek. szerkesztő ur, közölje b. lapjában, hogy a helybeli szinházulat kedves tagjának, Egrynének, jutalomjátéka alkalmából adott emléktárgy, egy lelkes hölgy kezdeményezése folytán történt és nem a közönség, hanem azok nevében adatott át, kik azt neki szánták és azért nem volt és most sincs kizárva az, hogy a jeles szinésznőt más tisztelői több, szebb vagy értékesebb emléktárgyval meg ne lephessék. Több szinházlátogató.

— **Járatlan vasutak**. Az e hó közepe táján ujolag beállott hófuvások szünetet parancsoltak a vasuti közlekedésnek. Majdnem egy hetbe tellett, hogy ismét igénybe vehettük a vasutot és megkaphattuk a fővárosi és bécsi postát. Még a kőszeg-szombathelyi vonalon is beszüntette a déli vasut a közlekedést, habár ezen alig mutathozott valami számba vehető akadály. Ez nem járja; mert ha Szombathelynél tovább nem is mehet a kőszegi utas, ott mégis akadhat dolga. Egy kocsiból álló vonat egyszer napjában közlekedhetnék tehát ilyenkor is.

— **A tél és madárkáink**. Most már eldalolhatjuk harmadszor, hogy „Befujta az utat a hó"? — Alig hogy kiásták a magas hóborította országutat, alig hogy két napon át közlekedhettünk a vidékkel, jön ujra az orkánszerü szél, s az éjjeken át esett havat porlavinaként hordja házaink elé. Ugy zug, ugy tombol a szélvihar, mintha a jó és rosz szellemek örök harczot vivnának fölöttünk. — Meg-megdöngeti a házak ajtait és ablakait, — behat a hideg levegő a szobákba, hogy az ember a pattogó kályhatűz mellett is fázva huzódik meg. Ilyenkor a didergő kis madárka is bizalommal keresi föl az emberek lakhelyeit; azoknál keres menedéket, nem sejtvén, hogy fogságba is juthat. Sokan különösen havas, hideg téli időben, az éhségtől kimerülve hullanak a földre s fagynek meg. Jószivü emberek, szórjatok ti is néhány szem magot a madárkáknak, hisz ők is Isten teremtményei! A mi kevés jót teszünk velök, azt majd tavaszkor ezerszeresen visszafizetik nekünk kedves dalukkal s a kártekony rovarok felemésztésével.

— **A kalvária staczio-kápolnak épitésére adakoztak**: Ebernardt Gyula 5 frt, Schlapfer Pál 5 frt, Hemeczperger Anna 1 frt, Bubics Edéné 4 frt, Pavenits Emma 1 frt, Trummer Maria 1 frt, Paszner Maria 50 kr., Kleinrath Károly 50 kr., összesen 18 frt. Az előbb kimutatott összeg 584 frt 67 kr. Az eddigi adományok összege: 602 frt 67 kr. — Minden szives adakozónak hálás köszönetet mond, és a szép és szent ügy gyámolitását továbbra is kéri Major János, prépost-plebános.

— **Nyilvános köszönet**. A turista-bál alkalmából, melynek tisztajövedelme egy az Irottkőn épitendő kilátótorony épitési költségére fog fordittatni, utólag a következő adományok és felülfizetések történtek, melyekért hálás köszönetét nyilvánitja a turista-egyesület és a bálrendező bizottság. Felülfizetések és adakozások: Schmiedegg János gróf 5 frt, Pfeffel János közjegyző és Scharpf Jenő fogművész 2 frt; a mult számban közzétett adakozások- és felülfizetésekkel együtt 114 frt 50 kr.

— **Beküldetett**. Tek. szerkesztőség. A *Kőszeg és Vidéke* egy pár előző számaiban olvastam az utczajátdák sikosságáról és csudálkoztam, hogy vannak háztulajdonosok, akik elhanyagolják házuk elejét; mondom csudálkoztam akkor, de most már fájdalmasan éreztem is, hogy hanyagságuk mit okozott nekem, és — mint hallom — sok másnak. — Hát olyan nagy urak a kőszegi háztulajdonosok, hogy azoknak nem lehet parancsolni? — kérdezem; olyan sok a városházi uraknak a dolga, hogy nem kerül idejük az utczára is elnézni és ámulni: minő gyönyörüséges állapot uralkodik ott? Hisz igy még soha sem voltunk; egyesek hanyagságáért annyi ember még soha sem terült végig a fagyos havon, áldva a t. rendőrséget, mely e tekintetben mit sem tesz. Igazán idején volna, hogy ne csak az aktákat vizsgálgassák untos-untalan a felettes hatóságbeliek, hanem egyebüt is tekintenének szét és óvnák a polgárság érdekeit. Nem vagyok kárörvendező, de szinte örülnék, ha egy városi képviselőn is megesnék az, ami a minapában velem, talán vesz magának annyi bátorságot, hogy a legközelebbi közgyülésen megköszöni a rendőrfőnöknek szives elnézését a mi kedves háziuraink iránt.

---

* * *

Március 14-én este szokatlan heves ülés volt a körben. Az ifjuság független, felelős magyar miniszteriumot sürgetett. Teljes szabadságot a törvényhozásban, egyenlőséget s testvériséget.

A publicistai téren szép névvel biró Zrinyi Józsefet választá meg a fiatalság, egy az országgyülés elé terjesztendő petitio megirására.

— — — Egész Európa mozog, — igy kezdi a petitio — az idő félszázaddal előbbre haladott, egy gondolat rezgi át egész Európát: hogy a létező állapot nem maradhat, nincs többé idő hosszas tanácskozásra, vagy hallgatásra; az eszmék meg vannak érve, az élet szüksége követeli azokat, Magyarország pillantai drágák; a nemzet nem elégszik meg többé egyes engedményekkel, egész alkotmányunkat kivánja tisztába hozni, előterjesztjük azért kérelmünket tiz millió magyar nevében; mi ugy vagyunk meggyőződve, hogy ebben az alkotmányosság, a haza és dynastia minden barátainak kivánságát fejezzük ki."

Az igy kezdődő s a magyar nemzet kivánalmait magában foglaló petitio felolvasása után az ülés véget ért, s néhány ifju egy mellékhelyiségbe vonult, Vasváry, Petőfi, Urhegyi s többen.

Ők külön véleményben, mintegy ellenzékiek voltak, s nyiltan kivánták kérelmeik elmondását.

— Barátom, oly boldog vagyok, — szólt a költő — láng heviti keblemet, nem tudom, mi tölt el oly fájdalmas örömmel. Jertek, menjünk!

Urhegyi elment, s ők ketten haladtak tőle elválva.

— Te Pali, ugy érzem, születnie kell valaminek. Servus! Jöjj holnap korán reggel hozzám — szólt és búcsuzott a költő.

Egész éjjel hullámzott a nép-ár Pest város utczáin; az eszmék, gondolatok ébredező szelleme nem tudott nyugodni.

A mint a regg első homályos köde feltünt, még inkább szaporodott a nép-áradat.

Kereskedő, iparos elhagyta üzletét; tudós, művész szobáját; mindenki ünnepi ruhába öltözve sietett ki az utczákra.

Ekkor még senki sem gyanitotta, hogy e mai nap a magyar nemzet megváltási ünnepe lesz. Márczius Idusa! mi szép vagy bibor ruhádban. Az örökké való Isten szentelte meg azt, s illatod árja megszállta a népe millióit. Mi szép vagy szabadság ünnepe!

Nem lesz ugyau piros betükkel följegyezve a naptárakban, de e helyett honfiak vérével nyomott piros betükkel lesz e nap a nemzetek szivében följegyezve.

* * *

Reggeli kilencz óra felé járt az idő, a nép zúgott az utczákon, mint a tenger, nőtt és fogyott. De az ifjuság keresettei nem jöttek; előzőleg üléssük volt. A tömeg türelmetlenségében, a Landerer és Heckenast-féle nyomda felé nyomult.

Hah! a szellem bilincsbe verve, akkor, mikor a lég a szabadság robbanó anyagaival telve.

— Le a czensurával! — hallatszott a tömegből.

— Le a czensurával, éljen a szabad sajtó — orditották a népek ezrei. — Minden szemben a lelkesedés lángja égett, de minden szivben a béke malasztja élt.

Elől ment az egyetemi ifjuság, hatalmas tricolorokkal, tollakkal s kokárdákkal; ők a „legnagyobbjaink", kiktől szabadulását várta a nemzet, s ma talán távol a édes haza földjétől, idegen hant alatt nyugosznak.

A tömeg folyton szaporodott, a lelkesedés nőttön-nőtt.

— Szabad sajtó! kivánjuk, hogy a czensura töröltessék el, a szellemről vegyék le a zsarnokság nyügző lánczait! — szólalt egy-néhány ifju hevesen, s e közben a nyomda elé értek. Mig az ifjuság vezérei megérkeznek, Vasváry, Petőfi, Jókai, Zrinyi, addig egy ifju egy kőhalomra állva szavalni kezdé Petőfi „Talpra magyar" czimü költeményét.

A nép tombolt, majd imázva ismételte a refraint:

„A magyarok Istenére esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk."

Ez a testvérisülés ünnepe volt. Egy czéltól, egy akarattól áthatva ölelték egymás; éltették a drága hazát, a szabadságot, egyenlőséget, testvériséget s mindezeknek teremtőjét, a lánglelkü férfiut, kiuek minden szava, mint villamfolyam lelkesitőleg járta át a haza minden polgárának szivét, lelkét.

— Szabad sajtó! le a czensorokkal! — kiáltotta a türelmetlen tömeg; elkezdett üvölteni. A mit meg nem tehetett a törvény, megtette a nép. A nép szava, Isten szava!

Két ifju, kezében iratokkal, nyomban a nyomdahelyiségbe lépett.

— Polgártársak, — szólott az egyik — a nép nevében ezennel fölszólitom önöket, hogy e költeményt tüstént nyomattassák ki!

Örömest engedelmeskedtek volna a szabadelvü nyomdatulajdonosok, de a törvény megbénitotta tetterejüket. Erre a szóló ifju a tulajdonosokat az ablakhoz vezette s igy szólt:

— Még kér a nép, de követelhet is. Tudják önök, egy intés — — — siessenek, a felelősség a mienk, s már fél 12 órakor hozták az ifjak a szabad sajtó első termékeit, az ismeretes tizenkét pontot s Petőfi nemzeti dalát.

Petőfi maga olvasá föl költeményét a nép előtt. Maga az ég is sirni kezdett örömében. Roppant lelkesedéssel fogadták; minden betüje, minden igéje egy apostoli buzditó jos-szózat vala az összegyült szivekhez, mely sziveket s veséket átjárt.

— Éljen Táncsics Mihály! — kiált egy hang.

— Éljen, éljen! — ismétli ezer torok.

— Föl Budára; éljen Táncsics, éljen a szabad sajtó! — s a tömeg fölhömpölygött Budavár börtöneibe s Márczius Idusa a szabadság nagy napja vala Táncsicsnak s a szabad Magyarországnak.

S a hulló esőben mintegy Istentől megszentelt vizben látszott reájuk szállani a kegyelem és áldás onnan felülről a kegyelem és áldás zsámolyától.

V.

Az első katonák.

Az udvari reactio jól működött. Megbánván engedményeit, fölzúditotta a testvér szláv népeket ellenünk. A karloviczi hirhedt gyülésen Rajasics szerb patriarcha kimondta, a szerb nemzet nevében az elszakadást. Hasztalan hivta föl a magyar nyolczszázados testvéreit egyesülésre, hasztalan. Mintegy villámütésre, az alföldön magasra lángoltak a borzasztó lázadás rémtüzei, faji irtó harczot kezdtek ellenünk.

— **Farkasok.** Tele van a kőszegi erdőség és az egész környék farkasokkal — valószinüleg képzeletben. A tel eme rémét látták az alsó-erdőben, a rőti uton és a kethelyi dombon, hogy miféle szelid állat képében — nem tudjuk. Annyi bizonyos, hogy e ragadozók kárt emberben, állatban eddig nem tettek és mi a revolvereket és puskákat hiába töltögettük. Az ördög különben nem alszik, s miután a farkas sem alszik téli álmat, lehet, hogy az éhség idáig is kergeti. Eltévedve különben nálunk már előfordult. Ismeretes dolog, hogy 1832. évi január 29-én egy himfarkast lőttek és ugyanez év junius 22-én 6 drb kölyket fogtak a kőszegi alsó-erdőben. A felső-erdőben 1851- és 1853-ban farkasnyomokra akadtak; 1878 jun. 28-án az alsó-erdőhöz dülő pereszi erdőben pedig egy erős himet lőtt Chernel Elek.

— **Toronyóránk járása**. Nincsen baja ugyan mostanában toronyóránknak, mert csak eljár valahogy; az a hibája csupán, hogy nagyon siet, vagy hogy az órás nem jól igazitja; nem igazitja a budapesti idő után. Ugy tudjuk, hogy a helybeli posta- és táviró-hivatalban minden vasárnapon megkapják Budapestről az órajelt. Óráinkat tehát, első sorban pedig a toronyóránkat vasárnaponkint szintén a budapesti órajel után kellene igazitani és ezt annyival is inkább, mert hisz nem kellene Budapestre utazni órát néznie, hanem csak a helybeli postahivatalba fáradnia a t. toronyórásnak.

— **Hymen.** F i n k Mária kisasszonyt Kőszegről közelebb eljegyezte magának K u l c s á r István gépész Szombathelyről. Esküvőjüket még e farsangon tartják meg.

— **Farsangi hirek.** A multkori bálozók egy jó része, férfiak és nők, ma Lékára rándulnak, hol Divald tiszttartó rendez egy kis farsangi mulatságot. — A *Konkordia* emberei utolsó farsang szombatján a bálházban rendeznek egy dalestélyt, mint rendesen, tánczmulatsággal egybekötve. — Felső-Lászlón ma tartanak tánczmulatságot, melynek jövedelmét az ottani tüzoltóegyesület czéljaira forditják.

— **Vidrát lött** a mult csütörtökön Kranz Gusztáv helybeli molnár a betegház felé eső malmánál. Az állatra jó régóta leskelődött már és most végre elejthette azt. Igen szép, 107 cm. hosszu állat.

— **Elüljárók választása Lékán.** Mult csütörtökön Lékán Papp János kőszegi szolgabiró elnöklete alatt megválasztották a községi elüljárókat. Biró lett Moser Miklós, helyettes biró Schmal István és közgyám Divald Géza. Esküdteknek megválasztattak: Hollentonner István, Krausler János, Krenn János, Moser Alajos, Poszt Mihály és Wally József.

— **Értekezlet.** A szombathelyi főgimnázium uj épülete ügyében e hó 12-én Szombathelyen Reiszig Ede alispán elnöklete alatt egy megyei küldöttség ülésezett, mely hivatva van a kérdés előkészitésére és megoldására a megye törvényhatósága részéről befolyni. Az értekezlet kimondotta, hogy a tervezett épitkezést helyesli és örömmel üdvözli; a törvényhatóságnak pedig ajánlani fogja, hogy annak keresztülviteléhez 25,000 forinttal járuljon.

— **Megyebizottsági tagok**. Járásunkból a következő választott bizottsági tagok képviselnek bennünket a megyénél: 1. Kőszegi választó kerület 6 bizottsági taggal: Lauringer János lakatos, Paller András ács, Pötzelberger Károly takp. igazgató, Kroller Miksa gymn. igazgató, Blaschek Ede urad. erdőfelügyelő, Tipka Ferencz polgármester, mindannyian Kőszegről. 2. Rohonczi választó kerület 3 bizottsági taggal: Bertók Károly j[illegible] okos. Harrer Ferencz földbirtokos, Rohonczról. 3. Nagy-Csömötei választó kerület 4 bizottsági taggal: Bárdossy István árvsz. elnök Szombathelyről, Simon Lajos postamester és Nyulassy István körjegyző N.-Csömötéről, Lebenics Endre körjegyző Bozsokról. 4. Város-Hodászi választó kerület 4 bizottsági taggal: Pleszkács József körjegyző Bandolyból, Hoffer Károly tanitó és Frosch Alajos körjegyző V.-Hodászról, Miholics Ferencz plébános Bándolyból. 5. Borostyánkői választó kerület 7 bizottsági taggal: Ifj. Mager János korcsmáros, Egan Ede birtokos Borostyánkőn, Böhm Tódor molnár Mencsér, Mayer József korcsmáros, Keresztényi Béla körjegyző, Polszter János birtokos Borostyánkőről, Tuczentaller Lajos mérnök Kőszegről. 6. Lékai választó kerület 7 bizottsági taggal: Nagy József szolgabiró Szt.-Gotthárdról, dr. Dallos József premontrei tanár Szombathelyről, Pehám Vincze plébános Pörgölinből, Seberman Ágoston körjegyző, Bertalanffy Gyula esperes, Sissovics Lajos urad. főfelügyelő és Graf Adolf erdész Lékáról.

† **Halálozás** Kaptuk a következő gyászjelentést: A csorna-premontrei kanonok-rend összes tagjai mély fájdalommal jelentik szeretett rendtársuknak, P o z s g a y Dózsa premontrei kanonok, könyv- és pénztárosnak, élete 75., áldozársága 49. évében, f. é. január 21-én esti 9 órakor, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, szélhüdésben történt elhunytát. A boldogultnak földi maradványai a f. hó 23-án délelőtt fél tiz órakor tartandó engesztelő szent miseáldozat után fognak a helybeli közös sirkertben örök nyugalomra tétetni. Csorna, 1891. január 22. Áldás hamvaira!

— **Közegészségügy**. Vármegyénkben a közegészségügy nem a legjobb lábon áll, amennyiben a legző szervek lobos és hurutos bántalmai nagyobb mérvben jelentkeztek, s a fertőző és ragályos nyavalyák is nagyobb kiterjedést öltöttek. Már szünőfélben volt Szombathelyen a kanyaró, de deczember második felében ujult erővel lépett fel, ugy, hogy s nagyszámu megbetegülések következtében az iskoláztatást ujból meg kellett szüntetni. A kanyaró mellé társul szegődött a vörheny és difteritisz is, nem egy esetben sulyos lefolyással. Kanyaró előfordult Répcze-Lakon, Csánigon, Vámos-Családon, U.-Ujfaluban, Szent-Ivánfán, Jákfán, Terestyénfán, Rába-Kövesden, Kecskéden, — vörheny és r.-toroklob Jákon, Szőllősben és Vönöczkön. Rendőri bonczolás a mult deczember hóban 11 esetben volt, s pedig: 3 megfagyott, 1 szivszélhüdésben, 3 szervi szivbajban, 1 tüdőlobban, 1 agyvizenyben elhalt, 1 vizbefult és 1 agyonlőtt hulláján, ezek között 1 öngyilkos volt. — Az egészségre ártalmas ételek és italok 30 esetben vizsgáltattak meg. A vármegyénk nyugati részén dajkaságba adott bécsi és gráczi lelencz-gyermekek száma 2792, kikre a felügyeletet a járási orvosok teljesitik.

— **Közbiztonsági állapot**. A vármegye közbiztonsági állapota kielégitőnek mondható. Bünteny kevés fordult elő. A mult deczember hóban letartóztatott a csendőrség: emberölésért 6, sulyos testi sértésért 4, lopásért 5, gyujtogatásért 3, lopási gyanuért 1, gyujt. gyanuért 2 egyént. Feljelentetett 10 lopás, 3 lopási gyanu, 1 orgazdaság, 2 sulyos testi sértés, 14 záróra áthágás, 2 orvvadászat és 8 csendzavarás. A csendőrség az éji őröket 579 esetben őrizte ellen.

— **Adóstatisztika**. Adóhátralék volt 1889. évi deczember hó 31-én Vasmegyében 133,014 frt 19 kr., ehez adva az 1890. évi állami adót: 1.877,849 frt 25 kr., az összes tartozás kitett: 2.010,862 frt 44 krt. Ebből azonban 31,432 frt 55 kr. töröltetvén, a befizetendő egész állami adó 1.979,429 frt 88 krt tett ki. Erre a mult év folyamán befolyt 1.851,691 frt 08 kr., maradt hátralék 127,738 frt 80 kr., körülbelül 6000 frttal kevesebb, mint az előző évben. — Hadmentességi dijból volt hátralék 1889. decz. 31-én 35,460 frt 85 kr., 1890-re kivetve lett 72.326 frt, összesen 107,786 frt 85 kr. Ebből töröltetett 5466 frt 42 kr., tehát a helyesbitett tartozás 102,320 frt 43 kr. A mult évben erre befolyt 69,541 frt 19 kr., maradt hátralék 32,779 frt 24 kr.

— **Hirdetmény.** A m. kir. kereskedelmi miniszter ur f. é. 65.391/V. sz. a. közlevelével a budapesti „Magyar kereskedelmi csarnok“ azon kérdését, vajjon postajövedéki szempontból szabad-e az ugynevezett postacsomagokban számlát (fakturát) elhelyezni, — továbbá néhány kereskedelmi és iparkamarának azon felterjesztését, melylyel a „Hirsch C. H. és társa“ budapest-bécsi czég által szállitott csomagok jövedéki ellenőrzése szüntettessék be, vagy legalább jelentékenyen szorittassék meg, miután ezen csomagok amugy sem tartalmaznak fogyasztási adó alá eső tárgyat, — olykép intézi el, hogy mindenekelőtt a „posta-csomag“ fogalmát ugy határozza meg, hogy ezen kifejezés alatt csak is a p o s t a által szállitott csomagok érthetők, ezek pedig postajövedéki szempontokból egészen más tekintet alá esnek, mint más, akár vasuti, akár magán szállitó által közvetitett küldemények. Mig például a postai csomagban, egy a küldemény czimzettjének szóló levelet elhelyezni szabad, mert ezt a posta szállitja, addig egyéb nem a posta által szállitott csomagokban semmi nemü levelezés jellegü közleményt jövedéki kihágás nélkül elhelyezni nem lehet, habár csak néhány szóra szoritkozik is, mert a levelezés szállitása csak is az állami posta kizárólagos joga. Hogy a Hirsch czég által szállitott csomagokban még is számos ily közlemény közvetittetik, annak bizonysága azon ezrekre menő lelet, melyeket a pénzügyi közegek eme csomagok felbontása alkalmával felvettek. Már maga ezen körülmény is elegendő a szóban forgó pénzügyi ellenőrzés fenntartásának igazolására, mely ellenőrzésnek, maga az állami posta is alá van vetve, küldeményeire nézve, s igy a Hirsch-féle csomagszállitás pénzügyi ellenőrzésének beszüntetése vagy megszoritása egyértelmü volna egy magán embernek kiváltságolásával a postával szemben, mennélfogva azt elrendelni nem lehet. Számlákat (facturát) mindennemü csomagban lehet elhelyezni, akár a posta szállitja azt, akár a Hirsch-féle czég, vagy bármely magán ember közvetiti, csakhogy ezen számláknak nem szabad egyebet tartalmazniok, mint a czimet, keltezést, az áruk neméneк, mennyiségének és árának jegyzékét és az aláirást; minden egyéb, személyes és tényleges levelezés jellegével biró közlemény, pl. nyugtázás, felszólitás ujabb megrendelésre fizetési módozatok ajánlása stb. mely a fakturára iratik, levéllé minősiti azt, és a postai szállitás mellőzése megbüntetendő posta jövedéki kihágást képez. Erről az érdekelt körök értesittetnek. Sopron, 1890. deczember hóban.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

— **Hirdetmény.** A cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnak intézkedése folytán, a cs. és kir. közös hadseregnél eddig alkalmazásban volt csavarok, uj minta szerint előállitott csavarokkal fognak helyettesittetni. Értesittetnek az érdekelt iparosok, hogy az uj csavarok mintáit és méretekkel ellátott rajzait a bécsi tüzérségi felszerelési raktártól ingyen megszerezhetik. Sopron, 1890. deczember hóban.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Ez hát a magyar vér, igy kell a szövetségeseket megőrizni tudnotok? Ezen hirekre nagyot dobbant az ország fővárosának szive. A kormány hasztalan tette a békekisérleteket. Hajnalig tartó miniszter-tanácsok voltak, de békülés lehetetlen volt.

E gyülésben K o s s u t h végelkeseredéssel mondta: „Döntsön hát a kard közöttünk!“ S az országgyülés 200.000 honvédet szavazott meg, miután seregeink Ausztria örökös tartományaiba voltak elhelyezve.

A lázadás rémes gyorsasággal terjedt, a szlávok harczi-dala fölhatott Pestig s a Kárpátokig:

Emelkedj fel kedves nemzetem,
Az igazság hiv téged véres harczba,
Hadd zuhanjanak szét az átkos ördögök;
Égesd vágd, tapodd, törd.
Rajta az ördögre Budáig
Halál a magyaroknak!
Előre unszolnak benneteket a hadi zászlók,
Három egy anya hős fiaí.
Jertek ide zászlói alá,
Rajta az ördögre Budáig!“

S megeredt a rettentő „Davoria“ hangjaira a gyilkolás, patakokban folyt a honfivér.

Részünkről a következő lépések tétettek:

1.) Miután külön álló, független, felelős hadügyminiszteriumunk volt, Mészáros Lázár hadügyminiszter kiadta a parancsot a külföldön elhelyezett magyar katonaság behivására.

2.) Az országban szerveztessék nemzetőrség, s 200.000 ujoncz öltöztessék föl s azonnal menjen az alvidékre.

Az első pont azonban nem teljesedhetett. Az udvari reactio halálbüntetés terhe alatt megtiltotta a magyar ezredek hazavonulását; hanem a kik szökni birtak, jó szivvel hagyták a magyar főtisztek. Igy történt, hogy a márcziusi fönnebbi parancs közzététele után az egész „Würtembergi“ huszárezred haza szökött Galicziából s Olaszországból a „Ferdinand“ huszárok; s még kisebb nagyobb csapatok, több kevesebb szerencsével. Történt, hogy egy másik Olaszországból szökő csapatot felkonczoltak, s egy gyalogos tizedes vezetése alatti, mintegy 100 főnyi csapatból csak maga a tizedes érkezett Pestre. S több ily esetek.

Ily körülmények közt tehát a kormány többé mit sem remélhetett, s kiadta a parancsot a haladéktalan toborzásra az országgyülés beczikkelyezett határzata alapján.

Már május 17-én reggel 8 órakor megkezdődött a toborzás a főváros utczáin.

Nem olyan volt ez, mint a minőt az ötvenes években láttak; más eszme hevitette akkor a toborzókat s a honfiakat, s más lélek lakozott a keblekben, egy nagy, magasztos eszme szent lángja égett akkor minden honfi szivében, mely beragyogta keblök világát! — a haza s a szabadság szeretete.

Mily erős lett volna a trón, mily rendületlen állott volna minden vihar között, ha a szent láng folyta volna körül.

Elől vitték a büszkén lobogó nemzeti zászlót, ezt a szent jelvényt, mely körül, mint az igazhivő mozlimek a Próféta szent zászlója körül sereglettek a főváros harczi tűztől égett fiataljai, az ország szivének diszei, virágai.

A város különféle helyein állomáshelyek jelöltettek ki, s egy tiszt több segéddel eszközölte a beirásokat. Ez az intelligens embereknek szólt. A nyers tömegre nézve toborzók jártak az utczákon, czigány zenétől kisérve s minden csapszék előtt megállva. Fejökön piros csákó sárgaréz rózsával, piros zsinórozott kávészin atillában s kék nadrágban a gyalogosok — a lovasok meg feszes kurta, bőven zsinórozott kék mentében s piros nadrágban sarkantyús csizmában. A gyalogosok az első és második pesti zászlóaljakhoz, a lovasok a „Ferdinánd“ - huszár-ezredhez toborzottak. Mire egy utczán végig értek, oly tarka volt a toborzók tömege, hogy mosolyognia kellett az embernek. Itt egy gatyás legény járja a csárdást a csapszék előtt, csak sisak van a fejében; másik meg már a sógorságba keveredett egyik huszárról keriti le a mentét s meg édes tűzzel járja; a harmadiknak sarkantyús csizmája van csak. De azért huszár és járja negéddel.

(Folytatása következik.)

Az aradi magyar állami érem.

— Irta: V a y K á r o l y gróf. —

A kiállitások rendkivül nagy, előnyös befolyása a különféle találmányok megbirálására ösmert dolog. A kiállitásokon tizezrek, sőt néha milliók szemlélik meg a közhasznu találmányokat, melyeknek többé-kevésbé kitünő volta fölött a kiállitás biráló-bizottsága dönt. Ez okból rendkivül fontos az érdem jutalmazására és a közérdek szolgálására, hogy ezen biráló-bizottság becsületes, szakértő, elfogulatlan egyénekből álljon; mert ellenkező esetben a hozott birálat képes vajmi nagy, jelentékeny kárt okozni nemcsak a méltatlanul mellőzött gyártmány kiállitójának, illetőleg gyárosának, hanem, s ez még sajnosabb, még nagyobb kárt okozni a közügyeknek: a jobb, a kitünőbb rovására, a kevésbé jó, sőt talán a selejtes gyártmány lévén kitüntetve.

Minden jó hazafi tehát elégedettséggel vesz tudomást arról, ha a kiállitások biráló-bizottságai a legjobbat, a legkiválóbbat tüntetik ki a megfelelő jutalommal!

Önkénytelenül ez jutott eszembe, midőn a nemrég nagy eredménynyel befejezett aradi kiállitás biráló-bizottságainak működését, jutalomkiosztásait olvastam. Szerencsés kiállitás! melynek biráló-bizottságai megfeleltek a hozzájok méltán füzött várakozásoknak. Kiváltkép áll ez azon biráló-bizottságról, mely a korszerü találmányok egyik leges-leghasznosabbja fölött volt hivatva szakértői birálatot mondani; értem, a tüzoltószerek fölött.

Az aradi kiállitás biráló bizottsága, a magyarországi tüzoltószerek között T a r n ó c z y Gusztáv országgyülési képviselő nagyszerü tüzfecskendőgyárának remek gyártmányait nemcsak a legkitünőbbnek találta és nyilvánitotta ki, hanem az összes magyarországi gyártmányok között egyedül azokat itélte meg oly kiváló minőségüeknek, amelyek tökéletesen méltók a legnagyobb kitüntetés: az állami-ezüst-nagy-érem odaitélésére.

Az aradi kiállitás biráló-bizottsága a valódi érdemet jutalmazván a legfőbb kitüntetéssel, annak birálata országszerte, sőt a külföld illető szakköreiben is a legjobb benyomást tette. És ez nagyon természetes; mert a T a r n ó c z y-féle szabadalmazott tüzfecskendők és

másféle tűzoltószerek már szépen terjednek honunkban, sőt a külföldön is: azok lévén a legegyszerűbb és legszilárdabb-szerkezetűek, tehát legalkalmasabb arra, hogy még avatatlan kezek is elbánhassanak velök, ami megbecsülhetetlenül nagy előnyük, különösen ott, ahol nincs rendes tűzoltóság, — s mindennek daczára a legjutányosabbak.

Vagy ki gondolta volna még csak pár év előtt is, hogy lesz oly szerkezet, a mely, ha tűz alkalmával a viz tisztátlansága folytán megakad, fél percz alatt, mint az ajtó, kinyitható, kitisztítható s ismét elzárható. Ezt a legvakmerőbb képzelet sem bátorkodott elgondolni, látván, Európa leghiresebb gyárosai is csak olyan gépeket állitottak elő, a melyeknek kitisztása szakértőt s jó félórát követelt; ugy, hogy ha a gép tűz alkalmából: szalmával, falevellel, homokkal bedugult, ugy az rendesen ugyanazon tűznél nem volt többé használható. Ezen óriási hátrány miatt rendkivül sok falu pusztult el!

A tűzfecskendő-gyárosok leginkább csupán a városi viszonyokat tartották szem előtt; persze! a városokban rendes tűzoltóság és tiszta viz (legtöbb esetben vizvezeték) fölött rendelkeznek. — S igy, ha valami, ugy ezen gyönyörü találmány érdemelte meg a szabadalmat; mert nagy, lesujtó károsodástól menti meg az emberiséget.

Igaz, hogy a Tarnóczy-gyárnak még mindig nagy, nehéz küzdelmet kell kiállania, a régi gyárak ugy — a hogyan szerzett hirnevéhez füzött előitéletekkel s ezen gyárak s mühelyek nagyszámu ügynökeivel, akik semmi alkalmat sem mulasztanak el, miszerint a nálok jobb és olcsóbb gépeket szállitó gyárnak s igy rájok nézve, veszélyes versenytársoknak árthassanak. Hiszen! audacter calumniare, semper aliquit haeret; s igy annál nagyobb az illető Jury érdeme, hogy felülemelkedett a régi cégek nagyfoku előitéletes vevőinek befolyása fölé s tárgyilagosan birálta meg az előtte fekvő tárgyakat.

Évszázadunk önmagához méltó befejezést fog ünnepelni. A tizenkilencedik évszázad mérhetetlenül többet mutathat föl a közhasznu találmányok mezején, mint az összes évezredek, amelyek a világ teremtése óta lepörögtek. A tizenkilencedik évszázad ezer meg ezer közhasznu találmánya között a legfontosabbak: a gőz használata gépek hajtására (kiváltkép a gőzhajóknál és a vasutaknál); a különféle varrógépek; a távirda; a telefon; a vegyészeti találmányok; a villám fölhasználása; a tüdővész gyógyitása és a tűzoltószerek nagymérvü tökéletesitése, gyárakban történendő előállitása.

Vannak az emberi-társadalomban közhasznu foglalkozások és olyanok, melyek talán közvetve használnak ugyan egyben-másban az emberiségnek, noha közvetlenül nem; vannak azután olynemü foglalkozások is, a melyek valóban nem mozditják elő az emberiség javát.

A közhasznu foglalkozások legfontosabbjai közé tartoznak: oly szereket állitani elő, amelyek által az emberi munka termékeit mindenekfölött a tűzvész pusztitása elől kell igyekeznünk megvédeni; tehát a tűzoltószerek tökéletesitői, gyártói az emberiség legnagyobb jótevői közé tartoznak, — ha gyártmányaikat megfelelő áron engedik át a közönségnek, hogy ez által is elősegitsek azok beszerezhetőségét. Persze! az emlitett feltét valódi próbaköve az illető tűzfecskendő-gyáros önzetlenségének, hazafiasságának, emberszeretetének; mert gyártmányai elárusitásánál tünik az ki, vajjon megelégszik-e az őt méltán megillető polgári-keresetiel vagy pedig oly, szerfölött drága vételárakat szab tűzfecskendőinek, hogy szinte nyuzza a rászorult községeket.*)

*) Örvendünk, hogy méltán ünnepelt közgazdasági irótársunk lendületes tollából közölhetjük ezen pompás, közérdekü czikket. A szerző azon főuri család jeles tagja, mely már igen számos tehetséges egyént adott nemzetünknek. Nagyatyja: Vay Ábrahám gróf, mármarosi főispán, a „Magyar Tudományos Akadémia" egyik főalapitója 40,000 forinttal (Széchenyi István gróf tette az első, a nevezett főur pedig rögtön azután a második alapitványt); első unokanővére pedig Csáky Albin gróf vallásés közoktatási miniszter nagytehetségü, kellemdus neje. A szerk.

Nyilt-tér.

Báli selyemszövetet 60 krtól — 6 frt. 35 krig, méterenkent (mintegy 300 különféle szinben és nemben) szétküld vég- és darabszámra bérmentesen és vámmentesen **Henneberg G.** gyári raktára (udvari szállitó). Zürich. Mintát postafordulával. Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

Piaczi-árak

1891. évi január hó 3-áról.

Buza	100 kilo	idei	7 frt.	80 krtól	8 frt.	—	kr-ig
Rozs	„	. .	7 „	20 „	7 „	50	„
Árpa	„	. .	6 „	80 „	7 „	50	„
Kukoricza	„	idei	7 „	— „	7 „	20	„
Zab	„	. . .	6 „	70 „	7 „	—	„

		frt.	kr.			frt.	kr
Buzaliszt I.	100 kilo	15	40	100 kilo burgonya		1	85
„ II.	„	15	10	Marhahus	1 kilo	—	48
Rozsliszt I.	„	13	60	Marha zsir		1	10
„ II.	„	12	—	Disznóhus	„	—	52
Buzakorpa	„	4	60	„ zsir	„	—	68
Rozs „	„	4	75	Borjuhus	„	—	60
Köleskása	„	14	--	Birkahus	„	—	36
Dara	„	17	—	1 meteröl bükkfa		13	50
Árpa dara	„	8	—	„ „ dorong		10	--
Széna	„	2	52	„ tölgyfa		9	40
Szalma	„	1	90	„ „ dorong		7	60

2795/890.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **Schermann József** végrehajtónak, **Schermann Sámuel** végrehajtást szenvedő elleni 229 frt 40 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kőszegi királyi járásbiróság területén lévő **Kőszeg** város határában fekvő a kőszegi 2262. sz. tjkvben A. † 1971. hr. rétre 202 frt, a † 1994. hr rétre 287 frt, ugy az A. I. 1273. hr. 746. összeirási számu ház és gazdasági épületekre 1760 frt és az A. I. 1274. hr. kert, pajta és pinczére 52 frtban ezen uel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1891. évi február hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor alulirt biróság helyiségében

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. törvényczikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1890 ik évi október hó 24-dik napján.

A kőszegi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Szluha,
kir. járásbiró.

Meghivás

a kőszegi takarékpénztárnak 1891. évi február 22-én délelőtt 10 órakor saját helyiségében tartandó

rendes évi közgyülésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1890. évi üzletkimutatás és mérleg előterjesztése, a nyeremény felosztása és a felmentesség megadása feletti határozathozatal.

2. Igazgatósági elnök és alelnöknek s 8 igazgatósági tagnak, ugy felügyelő-bizottsági 3 rendes és 2 póttagnak 3 évi időtartamra való választása

A közgyülésen azon részvényes bir szavazati joggal, a kinek részvénye 3 hónappal a közgyülés előtt a takarékpénztár részvénykönyvében már bejegyeztetett, s a ki részvényét 8 nappal a közgyülés előtt a takarékpénztárnál letette.

Kelt **Kőszegen**, 1891. évi január hó 15-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

HIRDETÉSEK
legjutányosabb áron
felvétetnek
lapunk kiadóhivatalában.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.